

coMiesięcznik

Luty 2023

Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS

„Comiesięcznik” – biuletyn informacyjny PKN ICOMOS ma służyć realizacji priorytetowego zadania naszej organizacji jakim jest dostarczanie informacji na tematy konserwatorskie. „Comiesięcznik” jest skierowany do całego polskiego środowiska konserwatorskiego, rozpowszechniając bieżące informacje na temat wydarzeń i spraw związanych z ochroną zabytków. „Comiesięcznik” prezentuje informacje dostarczone przez członków PKN ICOMOS oraz środowisko konserwatorskie. Informacje mają formę krótkich notek, uporządkowanych w najprostszy sposób.

Prosimy Państwa o przesyłania krótkich notek o wszelkich konferencjach, publikacjach i wydarzeniach, które mogą zainteresować środowisko konserwatorskie na adres redaktora prowadzącego Pana Jacka Dąbrowskiego: druidus66@gmail.com

W imieniu Prezydium PKN ICOMOS

Bogusław Szmygin

KONFERENCJE

W dniach 24–25 kwietnia (poniedziałek–wtorek) 2023 roku odbędzie się – tradycyjnie w Łazienkach Królewskich w Warszawie – doroczna konferencja naukowa organizowana przez Polski Komitet Narodowy ICOMOS pod tytułem: *System ochrony zabytków w Polsce – dorobek, problemy, wyzwania*. Tematyka konferencji jest związana z 20. rocznicą przyjęcia *ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami* (2003 rok).

Współorganizatorami konferencji będą: Łazienki Królewskie w Warszawie, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Zamek Królewski w Warszawie, Komitet Urbanistyki i Architektury PAN. O patronat honorowy PKN ICOMOS wystąpił do Generalnego Konserwatora Zabytków.

Przy okazji konferencji planowana jest sesja na temat systemów ochrony zabytków w krajach Europy Środkowo-Wschodniej – planowany jest udział reprezentantów tych krajów.

Komunikat na temat konferencji znajduje się na stronie PKN ICOMOS <http://www.icomos-poland.org/pl/>

Materiały konferencji zostaną opublikowane w czasopiśmie „Ochrona Dziedzictwa Kulturowego”.

[BS]

Konferencja *ArchReSci _Architecture-Research-Science (ArchReSci_2023)*

W dniach 23–25 marca 2023 roku zostanie zorganizowana pierwszą konferencją z serii *ArchReSci _Architecture-Research-Science (ArchReSci_2023)*, której opiekunem medialnym będzie pismo naukowe „Architectus”. Konferencje te będą służyły prezentacji najnowszych technik oraz aktualnych wyników badań architektury historycznej i współczesnej. Obrady w dniach 23–24 marca 2023 roku odbędą się w formie online zaś w dniu 25 marca 2023 roku stacjonarnie w gmachu Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej.

Wszelkie pytania prosimy kierować na adres mailowy: archresci@pwr.edu.pl

[w imieniu Organizatorów Ewa Łuzyniecka i Alicja Hoyenski / MHK]

W dniach 17–19 maja 2023 roku odbędzie się w Lublinie konferencja naukowa zatytułowana *Ruina częściowo odbudowana*. Organizatorami Konferencji są: Politechnika Lubelska, Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym oraz Polski Komitet Narodowy ICOMOS.

Celem konferencji jest prezentacja i krytyczna analiza przykładów częściowej odbudowy różnego rodzaju zniszczonych obiektów zabytkowych. Celem konferencji jest ocena częściowej odbudowy zabytków w świetle teorii konserwatorskiej oraz uwarunkowań poza-konserwatorskich.

Tematyka konferencji jest również związana z 10. rocznicą uchwalenia przez PKN ICOMOS dokumentu Karta Ochrony Historycznych Ruin (Zgromadzenie PKN ICOMOS 4 grudnia 2012 roku). Celem konferencji jest podsumowanie funkcjonowania tego dokumentu w polskim systemie ochrony zabytków.

Komunikat konferencji i zaproszenie do składania propozycji wystąpień ukazał się wkrótce na stronie PKN ICOMOS – <http://www.icomos-poland.org>

[BS]

I Kongres Bezpieczeństwa Dziedzictwa

I Kongres Bezpieczeństwa Dziedzictwa – *Nowoczesne technologie w służbie ochrony dóbr kultury* odbędzie się w dniach 31 maja – 2 czerwca 2023 r. w Auditorium Biblioteki Głównej Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni. Organizowany jest przez Instytut Bezpieczeństwa Dziedzictwa, Akademię Marynarki Wojennej i Miasto Gdynia. Celem Kongresu będzie prezentacja w teorii i praktyce możliwości, jakie dają najnowsze rozwiązania techniczne i technologiczne w wielu aspektach szeroko pojętego bezpieczeństwa obiektów materialnego dziedzictwa kultury. W założeniu organizatorów planowane przedsięwzięcie pozwoli na możliwość prezentacji nowych technologii dla bezpieczeństwa obiektów zabytkowych i zbiorów oraz wymianę wiedzy, potrzeb i doświadczeń różnych branż. Ma zbliżyć środowiska, właścicieli i zarządców zabytków, służby oraz instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo dóbr kultury.

W przededniu Kongresu, w dniu 30 maja 2023 r., odbędzie się Jubileuszowa XV Konferencja Naukowa Międzynarodowego Prawa Humanitarnego: *Nowe technologie na współczesnym polu walki*, na której omówione zostaną zagadnienia rozwoju technologicznego w świetle wymagań norm prawa międzynarodowego i odpowiedzialności za skutki działań i zaniechań na teatrze działań zbrojnych. Wszystkie wydarzenia będą miały wspólny mianownik w postaci poruszania zagadnień związanych z nowymi technologiami, wzbogacaniem tradycyjnych prelekcji konferencyjnych o aspekt praktyczny oraz towarzyszące pokazy, wystawy i symulacje, pozwalające poznać możliwości tytułowych „nowych technologii”.

Więcej informacji na stronie Instytutu Bezpieczeństwa Dziedzictwa: <http://ibd.org.pl/>

[Małgorzata Włodarczyk – MW]

III edycja Konferencji Naukowej *Dziedzictwo Rzemiosła Artystycznego – tradycyjne techniki oraz nowoczesna konserwacja i restauracja*

Konferencja odbędzie się 16 listopada 2023 roku w siedzibie Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu.

Celem spotkania jest wymiana doświadczeń w zakresie szeroko rozumianej problematyki badawczej i konserwatorskiej zabytków rzemiosła artystycznego wykonanych z użyciem takich materiałów jak: drewno, szkło, ceramika, kamień, kość słoniowa, szylkret, masa perłowa, laka czy metal. Zakres tematyczny konferencji obejmuje techniki wykonania i zdobienia przedmiotów rzemiosła artystycznego, metodykę badań, przyczyny niszczenia obiektów zabytkowych oraz sposoby ich konserwacji, przechowywania i ekspozycji.

Tegorocznej edycji konferencji towarzyszyć będą warsztaty z zakresu konserwacji obiektów metalowych i witraży. Warsztaty odbywać się będą w Centrum Badań i Konserwacji Dziedzictwa Kulturowego 17 listopada 2023 roku.

Bliższe szczegóły na temat toruńskiej konferencji, a zwłaszcza wszystkie ważne dla uczestników terminy znajdują się na stronie: https://dra.umk.pl/pages/main_page/

[Weronika Chróśny – WCh, JaD]

III Konferencja *Dziedzictwo kulturowe wobec zmian klimatu – Wpływ dużych inwestycji na sytuację hydrologiczną na obszarach podlegających ochronie konserwatorskiej.*

28–29 Listopada 2023, Pałac Staszica w Warszawie

KOMUNIKAT NR 1: zaproszenie do zgłaszania wystąpień

Narodowy Instytut Dziedzictwa po raz trzeci podejmuje wyzwanie zorganizowania konferencji poświęconej zagadnieniom związanym z ochroną dziedzictwa w dobie narastających zagrożeń klimatycznych. Wydarzenie, jak co roku, planowane jest na listopad, ale tym razem odbędzie się w Warszawie. Głównym tematem debaty są uwarunkowania hydrologiczne na obszarach podlegających ochronie konserwatorskiej.

W związku z nasilaniem się negatywnych skutków zmian klimatycznych, pojawiają się nowe zagrożenia, których oddziaływanie potęgują zmiany antropogeniczne, szczególnie dotkliwe na obszarach zurbanizowanych, oraz na terenach zielonych, podlegających silnej presji inwestycyjnej. Na konferencji chcemy podjąć próbę diagnozy sytuacji, stopnia zagrożenia, oceny, jakie zmiany te niosą dla obiektów i obszarów podlegających ochronie konserwatorskiej. Konferencja będzie okazją do zaprezentowania różnych przykładów z terenu całego kraju, a tym samym pomoże zdefiniować tak przyczyny zagrożeń, jak i oszacować wpływ wielkoskalowych inwestycji na dziedzictwo. Tylko właściwe zdiagnozowanie zagrożeń może dać podstawę do podjęcia działań zmierzających do ograniczania negatywnych skutków wynikających tak ze zmian klimatu, jak i działalności człowieka.

Do udziału zapraszamy naukowców różnych branż oraz osoby związane z ochroną dziedzictwa, które w swej pracy zetknęły się z poruszonym zagadnieniem.

Wypełniony **formularz zgłoszeniowy oraz streszczenie wystąpienia** o długości nie przekraczającej 100 słów, zawierający tytuł wystąpienia oraz imię i nazwisko prelegenta **prosimy wysłać mailowo na adres: omazurek@nid.pl do dnia 7 kwietnia 2023 r.** Prosimy wpisać w tytule maila „konferencja hydrologiczna”. Autorzy abstraktów zatwierdzonych przez organizatorów zostaną poinformowani o przyjęciu udziału drogą mailową.

Wybrane artykuły zostaną opublikowane w czasopiśmie „Ecohydrology & Hydrobiology” oraz materiałach konferencyjnych (książka abstraktów).

Organizatorzy: Narodowy Instytut Dziedzictwa, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii Polskiej Akademii Nauk pod auspicjami UNESCO / *European Regional Centre for Ecohydrology of the Polish Academy of Sciences, under the auspices of UNESCO*

Sekretariat konferencji: wszelkie dodatkowe pytania prosimy kierować do Olgi Mazurek, omazurek@nid.pl

[MB]

PUBLIKACJE

Drzwi i bramy w architekturze świeckiej miasta Jarostawia od końca wieku XVIII do roku 1939

Tom I i II, autorstwa Jadwigi Stęchły.

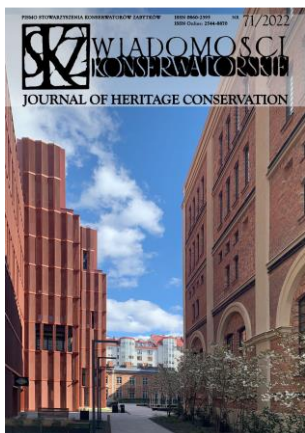
Autorka opisała, zanalizowała i skatalogowała drzwi i bramy Jarostawia. Publikacja została bogato zilustrowana zdjęciami z dawnych lat i aktualnymi.

Tom pierwszy poświęcony został analizie stanu badań, dokonuje typologii i systematyki stolarki, omawia projektantów i wykonawców. Notuje i omawia każdy szczegół drzwi, w tym dzwonki, listowniki, wzierniki, opierzenia, okucia, nadświetla czy prześwity.

Tom drugi to katalog obejmujący 170 obiektów pogrupowanych chronologicznie i jednocześnie stylistycznie: drzwi barokowe, klasycystyczne, historyzujące, secesyjne i modernistyczne itd. Zawiera dokumentację rysunkowo-pomiarową, a nawet spis wszystkich ślusarzy i stolarzy zaangażowanym w prace nad omawianymi drzwiami. Autorka proponuje także wytyczne i proponowane kierunki działań w kontekście problemów konserwatorskich. Publikacja dostępna jest na stronie: <https://ksiegarnia.nid.pl/bezplatne/>

[AB-K/NID]

Wiadomości Konserwatorskie – nr 71 i 72/2023

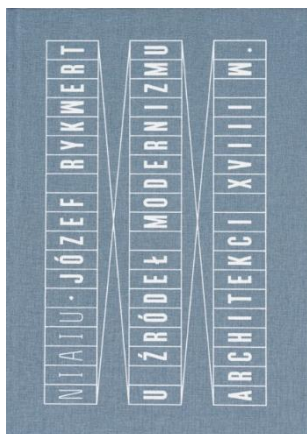

Ukazały się dwa nowe tomy czasopisma Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków za 2022 r. W numerze 72 znalazło się sprawozdanie z XX Walnego Zjazdu SKZ na jesieni w Toruniu i wyborów nowego Zarządu. Prezesem wybrany został Jacek Rulewicz, od kilku kadencji sekretarz generalny SKZ. Jego niewątpliwym sukcesem jest zorganizowanie ostatnich zjazdów ogólnopolskich i realizacja wielu istotnych dla środowiska konserwatorskiego spotkań i wydawnictw.

Numer otwiera ważny i inspirujący artykuł Bogusława Szmygina poświęcony 50. rocznicy uchwalenia *Konwencji w sprawie ochrony dziedzictwa kulturalnego i naturalnego UNESCO*, a następnie konsekwencji tego niezwykle ważnego wydarzenia i systemu ratyfikowanego przez 167 krajów. Intencją autora, a także PKN ICOMOS, który poparł zawarte w nim wnioski, jest wprowadzenie systemu wyboru kandydatów do wpisu oraz konsekwencji wynikających z tego faktu do systemu prawnego RP.

W tym roku przypada 20. rocznica przyjęcia przez Sejm RP *ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami* i jej nowelizacja powinna uwzględniać zasady wyboru i jego konsekwencji prawnych i organizacyjnych, które wprowadziła Konwencja konstruując, przyjęte powszechnie, skuteczne narzędzie ochrony. Niewątpliwie na planowanej w kwietniu konferencji ICOMOS poświęconej właśnie wzmiankowanej rocznicy sprawa ta będzie jednym z ważniejszych tematów.

Józef Rykwert, *U źródeł modernizmu. Architekci XVIII w.*, Warszawa 2021

Z postawia: *Logiczne analogie, swobodne skojarzenia, erudycyjna anegdotyczność, subtelna ironia, trafne puenty, barwne, a jednocześnie precyzyjne opisy architektury, to cechy pisarstwa, które odnajdujemy w pracach naukowych Rykwerta. (...) Lektura U źródeł modernizmu... przypomina kontemplację ogromnego obrazu historycznego namalowanego z dbałością o szczegóły, z kilkoma bohaterami na pierwszym planie, takimi jak Claude Perrault, Christopher Wren, Carlo Lodoli, Giovanni Battista Piranesi, Jacques-Germain Soufflot. Nakładają się tu na siebie różnorodne narracje historycznych postaci (o niepospolitych biografach). Jednocześnie zyskujemy panoramę co najmniej dwóch wieków kultury piśmiennej i wizualnej, w której architektura – jako sztuka projektowania (a nie tylko jako »technika« układania kamienia na*

kamieniu czy cegły na cegle) – rodzi się w ferworze debat akademickich, dyskusji o ideałach piękna na dworach, w salonach, na spotkaniach towarzystw i tajnych stowarzyszeń, w czasie podróży po Europie i po »dalszym« świecie, ale pozostaje zależna od politycznych ambicji i koneksji wpływowych mecenasów (Gabriela Świtek)

Książka została wydana przez Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki (<https://niaiu.pl/>) – pozycja dostępna.

(MW, JaD)

WYSTAWY I WYDARZENIA MUZEALNE

Zgruzowstanie Warszawy 1945–1949 – wystawa w Muzeum Warszawy

W dniu 30 marca br. w Muzeum Warszawy zostanie otwarta wystawa czasowa pt.: **Zgruzowstanie Warszawy 1945–1945**.

Tak pisze o niej samo Muzeum: *Warszawa powstała z gruzów. Dostawanie – gruz był podstawowym materiałem budowlanym, a praca w ruinach codziennością. Odbudowa była procesem złożonym, wymagającym ogromnych nakładów pracy i czasu. Wpłynęła nie tylko na architekturę miasta, lecz także na jego krajobraz przestrzenny. Miała także wpływ na ożywiające się relacje społeczne i ekonomiczne. Wystawa „Zgruzowstanie Warszawy 1945–1949” jest nowym spojrzeniem na mit odradzającej się po wojnie stolicy i jedną z najciekawszych kart jej historii.*

Wpłynęła nie tylko na architekturę miasta, lecz także na jego krajobraz przestrzenny. Miała także wpływ na ożywiające się relacje społeczne i ekonomiczne. Wystawa „Zgruzowstanie Warszawy 1945–1949” jest nowym spojrzeniem na mit odradzającej się po wojnie stolicy i jedną z najciekawszych kart jej historii.

FENOMEN ODBUDOWY

Wystawa ukazuje unikalny charakter miasta powstającego na nowo wspólnym wysiłkiem. Prowadzi przez proces przemiany ruin w gruzy, a gruzów w materiały budowlane, z których warszawianki i warszawiacy tworzyli przyszłość swoją i Warszawy. Pierwsze lata po wojnie miały na odgruzowywaniu i wyburzaniu ruin. Odyskiwano cegły i żelazo oraz produkowano gruzobeton.

Po raz pierwszy na wystawie o odbudowie Warszawy gruzy stały się centrum opowieści. Pokazujemy pochodzące z kolekcji Muzeum Warszawy elementy rzeźb i architektury, kafle piecowe czy ceramikę, a także materiały używane do odbudowy: cegły rozbiórkowe i gruzobeton. W kontekście historycznym osadzą je fotografie, grafiki, malarstwo, dokumenty, mapy i infografiki oraz kroniki filmowe i nagrania historii mówionej. We współczesności prace artystek i artystów, takie jak przygotowana specjalnie na wystawę praca Diany Lelonek czy rzeźba Moniki Sosnowskiej, stworzona z betonu i stali zbrojeniowej.

Wystawa potrwa do 3 września br. Więcej informacji na stronie: <https://muzeumwarszawy.pl/wystawa/zgruzowstanie/>

(JaD)

Śródmieście Gdyni zgłoszone przez Polskę jako oficjalny kandydat na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO

Kilka tygodni temu modernistyczne śródmieście Gdyni zostało zgłoszone jako polska kandydatura na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Opracowanie merytoryczne do zgłoszenia pt. *Gdynia. Early modernist City Centre. Nomination dossier* zostało podpisane i złożone przez Wiceministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalnego Konserwatora Zabytków dr. Jarosława Sellina na ręce dyrektora Centrum Światowego Dziedzictwa UNESCO w Paryżu.

Autorami dokumentacji są prof. dr hab. inż. arch. Maria Jolanta Sottysik, dr hab. inż. arch. Robert Hirsch z Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej oraz dr inż. arch. Marek Stępa z Urzędu Miasta Gdyni. Z autorami współpracowali także m.in. prof. Edward Denison i dr Guang You Ren z Bartlett School of Architecture, University College w Londynie, dr inż. arch. Anna Orchowska-Smolińska z Wydziału Architektury PG oraz mgr Celina Łozowska i mgr inż. arch. Alina Limańska-Michalska z Urzędu Miasta Gdyni.

Wniosek o wpis na listę przygotowany został przez Urząd Miasta Gdyni oraz Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej, a następnie został zaopiniowany pozytywnie przez Komitet do spraw Światowego Dziedzictwa Kulturowego w Polsce przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Zgłoszenie śródmieścia Gdyni na WHL jest następstwem wpisania w 2007 r. tego zespołu do rejestru zabytków i uznania go w 2015 r. przez Prezydenta RP za Pomnik Historii. Zespół został zgłoszony na listę WHL w tych samych granicach co wpis do rejestru i Pomnik Historii. Jest to obszar obejmujący prawie 88 hektarów, stanowiący przykład nowatorskiego etapu w rozwoju urbanistyki początku XX wieku, nie reprezentowany na Liście Światowego Dziedzictwa.

Informacja na temat złożenia wniosku została ogłoszona na stronie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego: <https://www.gov.pl/web/kultura/wniosek-o-wpisanie-centrum-gdyni-na-liste-swiatowego-dziedzictwa-unesco-zlozony>

[RH; fot. Bartłomiej Ponikiewski]

Dawne sanatorium w Trzebiechowie

W tym roku mija 20 lat od ogłoszenia o odkryciu nieznanego dzieła Henry'ego van de Velde, tj. zrealizowanego według projektów artysty wystroju i wyposażenia wnętrza dawnego sanatorium w Trzebiechowie.

W naprowadzeniu na ślad artysty, wiodący do Trzebiechowa, ważną rolę odegrał E. Bockhorn-von der Bank, wnuk ostatniego przed II wojną światową ordynatora tamtejszego sanatorium. Wśród pamiątek rodzinnych natrafił na informacje wiążące Belga z

wzniesionym w latach 1902–1905, z fundacji księżęcej rodziny von Reuss, sanatorium w Trzebiechowie, co potwierdziły dokumenty odnalezione przez niego w berlińskim archiwum oraz badania stylistyczno-porównawcze. Odkrycie to uzupełniło katalog dzieł Henry'ego van de Velde i odbiło się szerokim echem wśród architektów i historyków sztuki w całej Europie. Wkrótce też w budynkach dawnego sanatorium rozpoczęto badania konserwatorskie, a w latach 2004–2012 przeprowadzono prace remontowe i konserwatorsko-restauratorskie, dzięki którym odsłonięto wyjątkowej wystrój wnętrz, utrzymanych w oryginalnej kolorystyce z początku XX w. Otwarte w 1905 r. w Trzebiechowie prywatne sanatorium fizjoterapeutyczno-dietetyczne działało zaledwie do 1908 r. Pomyślane z rozmachem, ale najwyraźniej bez racjonalnej oceny kosztów – wkrótce zbankrutowało. Przez kilka kolejnych lat budynki pozostawały nieużytkowane. Od 1920 r. do zakończenia II wojny światowej funkcjonowało tu sanatorium przeciwgruźlicze. Po 1945 r. utrzymano dawną funkcję zespołu, najpierw jako szpitala przeciwgruźliczego, a od 1974 r. do dnia dzisiejszego – Domu Pomocy Społecznej. Do dnia dzisiejszego zespół zachował się w historycznych granicach wraz z głównymi elementami dawnego sanatorium.

Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono, że H. van de Velde uzyskał zlecenie na kompleksowe projekty większości reprezentacyjnych wnętrz wraz z ich kolorystyką i dekoracją ornamentálną, którą ozdobiono klatki schodowe, hole, pokoje dla pań i panów, pokój bilardowy i jadalnię w budynku sanatoryjnym. Zaprojektował również stolarkę drzwiową, okienną, schody, posadzki, podłogi, aż po drobne detale, jak okucia mebli, klamki w drzwiach i oknach.

Skala i jakość artystycznej spuścizny Belga w trzebiechowskim sanatorium oraz doskonale zachowana oryginalna substancja zabytku sprawiają, że jest on uznawany za jedno z ważniejszych dzieł artysty. Pro-
wadzone w ubiegłych latach systematyczne badania i prace konserwatorsko-restauratorskie wydobyły na światło dzienne i utrwaliły autentyczną substancję zabytku, co pozwala uznać dawne sanatorium w Trzebiechowie za dzieło sztuki o europejskiej randze.

[BB]

Na zlecenie Narodowego Instytutu Dziedzictwa został zrealizowany dokument pokazujący zniszczenia na dziedzictwie kulturowym Ukrainy, dokonane przez wojska Federacji Rosyjskiej od 24 lutego 2022 roku. Polska premiera filmu „Wymazać Naród” („Erase the Nation”) w reż. Tomasza Grzywaczewskiego miała miejsce

17 stycznia 2023 roku, podczas sesji warsztatowej UNESCO na temat nielegalnego handlu i przemytu dóbr kultury z terenów Ukrainy.

22 lutego 2023 roku, w sali pamięci Muzeum Głodomoru w Kijowie odbył się uroczysty pokaz filmu z udziałem Ministra Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy Ołeksandra Tkaczenki. Ponadto w ramach współpracy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych, film będzie prezentowany na wydarzeniach organizowanych przez polskie placówki dyplomatyczne. Dokument jest dostępny na kanale YouTube <https://youtu.be/KUgRbY1k1YI>, z napisami w różnych językach: polskim, angielskim, ukraińskim, francuskim, hiszpańskim, portugalskim, arabskim, perskim – farski, rumuńskim i włoskim.

[AB-K/NID]

Beskidzkie Muzeum Rozproszone (MuRo)

Ochrona zabytków drewnianych jest jednym z głównych zadań ochrony zabytków w Polsce. Stosunkowo najwięcej mamy zachowanych drewnianych kościołów (o czym na ogół niewiele wie opinia publiczna). Najcenniejsze z nich zostały wpisane na listę UNESCO: XVI-wieczne kościoły w Małopolsce i grupa cerkwi we wpisie wspólnym z Ukrainą. Jest ich jednak znacznie więcej niż wiadomo opinii publicznej. Kto ma świadomość, że kilkadziesiąt drewnianych kościołów istnieje na Mazowszu czy w Wielkopolsce? Niestety, pojedyncze świątynie znajdujące się w niewielkich miejscowościach niełatwo jest chronić, a tym bardziej prowadzić prace konserwatorskie i włączać je do systemu udostępniania turystom. Dlatego z wielkim zainteresowaniem możemy śledzić inicjatywę zorganizowania muzeum „rozproszonego”, obejmującego teren Podbeskidzia – Diecezji bielsko-żywieckiej. Idea wsparta przez kurię znalazła materialne oparcie w funduszach europejskich. **MuRo** obejmuje pięć drewnianych kościołów żywieckich pochodzących z okresu od XVI do XVIII w. oraz drewnianą szkołę w Starej Wsi. Poddano je konserwacji, odnowiono wnętrza i – niekiedy bardzo cenne – wyposażenie. Drugim elementem są bogate w dzieła artystyczne dwa kościoły w Gilowicach i Łodygowicach. Trzeci moduł to 14 kościołów drewnianych w województwie małopolskim i śląskim (www.beskidzkziemuro.pl). Program informacyjny tworzący aplikację pozwala uzyskać wszystkie dane i zaplanować trasy zwiedzania.

[MHK]

13 marca 2023 roku, Narodowy Instytut Dziedzictwa, zaprasza do udziału w webinarze „Dziedzictwo kulturowe i rozwój”

Spotkanie poświęcone będzie kwestii monitorowania i ewaluacji wpływu dziedzictwa kulturowego na rozwój społeczno-gospodarczy. Wybór tematu wpisuje się w widoczny od kilku lat trend systematyzowania badań nad statystyką kultury, w ramach którego dziedzictwo kulturowe staje się ważnym elementem rezonującym na otoczenie społeczno-gospodarcze. Celem webinaru będzie:

- przedstawienie wskaźników statystycznych wykorzystywanych w badaniu oddziaływania dziedzictwa na rozwój społeczno-gospodarczy w wybranych krajach (Australia, Islandia, Niemcy, Stany Zjednoczone, Szwajcaria i Wielka Brytania).
- omówienie propozycji wskaźników statystycznych do pomiaru społeczno-gospodarczego oddziaływania dziedzictwa

W trakcie spotkania dyskutanci – dr Anna Góral, dr Jarosław Kłaś i dr Katarzyna Kopec – zarysują uwarunkowania monitorowania i ewaluacji oddziaływania dziedzictwa kulturowego na rozwój społeczno-gospodarczy. Spotkanie będzie podsumowaniem efektów realizacji dwóch projektów, zrealizowanych na zlecenie Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dotyczących gromadzenia danych na temat sektora dziedzictwa:

- „Dziedzictwo kulturowe i rozwój. Przegląd wybranych podejść do gromadzenia danych na temat dziedzictwa kulturowego” – raport z badania będzie dostępny w ramach serii NID „Dziedzictwo w badaniach” (opracowanie: Anna Góral, Katarzyna Kopec, Weronika Pokojska)
- „Propozycje wskaźników statystycznych służących pomiarowi wpływu dziedzictwa na rozwój społeczno-gospodarczy dla Polski” (opracowanie: Anna Góral, Jarosław Kłaś, Katarzyna Kopec).

Szczegółowe informacje na stronie: nid.pl

[AB-K/NID]

Informacje z „Ziemi Sochaczewskiej” (24 stycznia nr 2/1428)

„Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą” istnieje już od pół wieku. Rozpoczęto obchody tego wydarzenia. Plan na jubileuszowy rok to nowe wystawy, wydawnictwa książkowe, renowacje zabytków, wydarzenia plenerowe i wiele innych działań. Głównym akcentem obchodów będzie wydanie „Rocznika Sochaczewskiego”. Władze miasta oraz dyrektor muzeum dr Michał Górny, zamierzają w całości poświęcić go historii muzeum.

Mają też nadzieję, że pod koniec 2023 roku ukaże się publikacja „pokonferencyjna”, podsumowująca zorganizowaną przez sochaczewskie muzeum 23 i 24 września konferencję naukową *Dziedzictwo wojskowe w historii lokalnej XIV-XX w.* Planowane jest zorganizowanie, w formie stacjonarnej, podobnej konferencji także w bieżącym roku.

W ramach prowadzonych w ostatnim okresie renowacji zabytków przeprowadzono prace przy stojącym w muzealnym skansenie od 1994 roku samolocie MIG-21. Dyrekcji marzy się renowacja wszystkich zabytków na terenie muzealnego skansenu.

Plany są bardzo ambitne – oby zostały zrealizowane.

[CG]

„CoMiesięcznik” © PKN ICOMOS

Redakcja – **Pan Jacek Dąbrowski**; oprawa graficzna – **Pani Weronika Chróśny**

Prosimy Państwa o przesyłanie krótkich notek o wszelkich konferencjach, publikacjach i wydarzeniach, które mogą zainteresować środowisko konserwatorskie na adres Pana Jacka Dąbrowskiego: druidus66@gmail.com